बार्हस्पत्यो भरद्वाजः।अग्निः। त्रिष्टुप् (६ पुरस्ताज्योतिर्वा)

मध्ये होता दुरोणे बर्हिषो राळग्निस्तोदस्य रोदंसी यजध्यै।

अयं स सूनुः सहस ऋतावां दूरात्सूर्यों न शोचिषां ततान॥ ६.०१२.०१

तोदस्य- तपस्विनः। दुरोणे- सदने। बर्हिषः- दर्भासनस्य चित्तासनस्य। मध्ये। राट्- राजा। होता- देवानामाह्वाता। अग्निः- पावकः सत्कतुः। रोदसी- द्यावापृथिव्यो। यजध्ये- यष्टुम्। राजते। सोयम्। सहसः सूनुः- शक्तिजः। ऋतावा- प्रकृतिनियतिभृतसत्ययुक्तः। दूरादेव। सूर्यः। न- इव। शोचिषा- स्वप्रकाशेन। ततान- विस्तारयति॥१॥

आ यस्मिन्त्वे स्वपिके यजत्र यक्षेद्राजन्सुर्वतितेव नु द्यौः।

त्रिष्धस्थस्तत्रुरुषो न जंहो ह्व्या मुघानि मानुषा यजध्ये॥ ६.०१२.०२

द्योः- द्योतक उपासकः। सर्वतातेव- यज्ञे। राजन्- स्वामिन्। यजत्र- पूज्य। यस्मिन्। अपाके- अपक्तव्ये। त्वे- त्विय। नु- क्षिप्रम्। आ यक्षत्- आयजित। स त्वम्। त्रिषधस्थः- भूर्भुवःसुवस्थः सन्। ततरुषः- तारकः सन्। न- सम्प्रति। जंहः- अभिगन्ता सन्। यजध्ये- देवेभ्यः समर्पयितुम्। मानुषा- मनुष्यदत्तािन। मघािन- सम्पद्भूतािन। हव्या- चरुपुरोडाशध्यानभावनािद्हव्यािन प्रत्यागच्छ॥२॥

तेजिष्टा यस्यार्तिवीनेराट् तोदो अध्वन्न वृधसानो अद्यौत्।

अद्रोघो न द्रविता चैतित त्मन्नमर्त्योऽवर्त्र ओषधीषु॥ ६.०१२.०३

यस्य । अरितः- गितः । तेजिष्ठा- अतिशयेन तेजिस्वनी । वनेराट्- आरण्ये दीप्ता । अध्वन्- मार्गे । तोदः- प्रेरकः सूर्यः । न- इव । वृधसानः- वर्धमानोग्निः । अद्यौत्- विद्योतते । अद्रोघः- अद्रोहः । न- सम्प्रित । द्रविता- शीघ्रगामी । ओषधीषु- वीरुत्सु भौमेष्वित्याध्यात्मिके । अवर्त्रः- अनिवार्यः । अमर्त्यः- अमरः । तमन्- स्वतः । चेतित- ज्ञापयित ॥३॥

सास्माकैभिरेतरी न शूषैर्ग्निः ष्टेवे दम् आ जातवेदाः।

ब्रीन्नो वन्वन्कत्वा नार्वोस्नः पितेवं जार्यायि युन्नैः॥ ६.०१२.०४

सः। जातवेदाः- जातविद्यः। अग्निः। एतरि- प्रपन्ने निमित्ते सित। न- सम्प्रित। शूषैः-सुखकरैर्मन्त्रेः। अस्माकेभिः- अस्माभिः। दमे- सद्मिन। आ- आभिमुख्येन। स्तवे- स्तूयते। द्वन्नः- द्रुमभक्षकः। भौमोन्मुखभावनदाहक इत्यध्यात्मिके। अर्वा न- अश्व इव। क्रत्वा- प्रज्ञया। वन्वन्- सम्भजन्। उस्रः पितेव- वृषभ इव। यज्ञैः। जारयायि- स्तुतो भवति॥४॥

अर्घ स्मास्य पनयन्ति भासो वृथा यत्तर्क्षद्नुयाति पृथ्वीम्।

सुद्यो यः स्युन्द्रो विषित्रो धवीयानृणो न तायुरित धन्वा राट्॥ ६.०१२.०५

अध- अथ। अस्य- एतस्याग्नेः। भासः- रश्मीन्। पनयन्ति- स्तुवन्ति। यत्- यदा। वृथा-अनायासेन। तक्षत्- तनूकुर्वन्। पृथ्वीम्- वनभूमिम्। अनुयाति- अनुगच्छित तदा। सद्यः- क्षणेन। यः। स्पन्द्रः- स्पन्दनशीलः। विषितः- विमुक्तः। धवीयान्- गितमान्। राट्- राजा। ऋणः-गन्ता। तायुः- स्तेनः। न- इव। धन्व- मरुभूमिम्। अति- अतिक्रम्य गच्छिति॥५॥

स त्वं नौ अर्वेन्निद्राया विश्वीभिरम्ने अग्निभिरिधानः।

वेषि रायो वि यसि दुच्छुना मदेम शतिहिमाः सुवीराः॥ ६.०१२.०६

अग्ने। विश्वेभिः- सर्वाभिः। अग्निभिः- त्वत्प्रणालीभिः। इधानः- उद्दीपितः। सः- असौ। त्वम्। अर्वन्- प्राणभूत। नः- अस्मान्। निदायाः- निन्दाया अपगमय। रायः- दानयोग्यधनानि। वेषि- कामयसे। दुच्छुनाः- दुःखकारिणीः। वि यासि- विविधं गमयसि। सुवीराः- शोभनवीर्यसम्पन्नाः। शतिहमाः- शतायुषः। मदेम- तुष्येम॥६॥

